

ELOFLIZETES
HELYBEN ES VIDEKEN
 Egy évre ... 150 Lei.
 Fél évre ... 75 Lei.
 Egy negyed évre ... 87-50 Lei.
 Egy óra ... 12-50 Lei.

Nyitási költségek
 megállapodás szerint

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

Aradi és csanádi egyesü-
 leti palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 352.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

Rudavári Regela Erdi.

Rad 1. (József) 10. 2.

Arad, 1920.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Csütörtök, október 21.

Trancu Jassi Aradon.

Ma délelőtti tíz óra helyett déli negyed egy órakor érkezett meg autón Nagyvárad felől Trancu Jassi közmunkaügyi miniszter és kísérete: Burileanu tábornok, Al-bulescu mérnök, Cioc munkaügyi felügyelő, Joneescu őrnagy, Mi-bulescu a miniszter utjkára és Petrovicu a tábornok adjutánsa. A minisztert a simándi-uti várnál a katonaság és a polgári hatóságok vezetői várták. Elsőnek a helyőrség nevében Pirici tábornok üdvözölte a minisztert, aki előtt a vármegye, illetve a város üdvözlését dr. Crisan Aurél prefektus és dr. Robu János polgármester tolmácsolták. A miniszter válaszában kijelentette, hogy öröme, hogy Aradon is oly megértő embereket talált, mint egész Erdélyben. Köszönetét fejezi ki a katonaság és polgárság vezetőinek szívélyes fogadtatásáért. A fogadtatáson ott voltak még Georgevici Izidor városi árvaszéki főnök, dr. Dobai Aurél helyettes prefektus, Stefanescu őrnagy térparancsnok, Balan a Siguranta helyettes főnöke és Lucaci Ios városi másodfőjegyző. A fogadtatás után a miniszter kíséretével és a fogadtatására megjelent urakkal autókban a városba jött és a vármegyeházára mentek, ahol villásreggelit szolgáltak fel. Délben a Fehér Kereszt teli-kertjében szükebbkörű bankett volt. A délutáni folyamán a miniszter ellátogatott a kerületi munkáspénztárhoz, majd a Marta, Weitzer, Textil és Neuman gyárakat látogatta meg. Este küldött seket fogadott, amiről lapunk más helyén számolunk be. A miniszter este megtekintette a román színtársulat előadását.

Tilos a magán telefon-beszélgetés.

A minisztertanács tegnap este táviratot küldött a vármegyei prefekturára, amelyben elrendeli a minisztertanács, hogy tegnap estétől kezdve további intézkedésig a telefonokat magánbeszélgetésekre nem szabad használni. Ma már hiába kérték a magánfelek a központot, nem jelentkezett. A telefon kizárólag közhatalok használhatják és csak közhatalokkal kapnak összeköttetést.

Francia-csapatok.

Szabadkán.

SZABADKA. Szabadkára nemzetközi bizottság és egy francia katonai misszió érkezett, amely a bajai háromszög kiürítésével kapcsolatos teendőket fogja végezni. A napokban nagyobb számú színes francia csapatokat várnak a városba, amelyeket a besszarábiai frontról indítottak el és a közeli napokban érkeznek meg Szabadkára.

Aradon a jövő héten beváltják a bonokat.

(A város bonjai Nagyváradon.)

Többször írtunk arról, hogy a 40 százalékos bonok beváltása küszöbön van. Ma illetékes helyről azt az autentikus értesítést kaptuk, hogy a pénzügyi részort rendelete a 40 százalékos bonok beváltásáról már a jövő hét közepén Aradon lesz. Értesülésünk szerint a beváltást a Victoria Takarékpénztár, az Aradana és a városi pénztár fogják végezni, amelyek tudvalevőleg a korona-becserélést is végezték. Dr. Robu János polgármester tegnap arról kapott értesítést, hogy a Banca Nationala nagyváradi fiókja már megkezdte a közhatalok bonjainak beváltását. A polgármester felsőbb utasításra ma reggel autón Nagyváradra küldötte a városnak negyvmillió lei értékű bonjait, becserélés végett. A bonok becserélése úgy történik, hogy először a közhatalok, azután a takarékpénztárak, a gyárak és vállalatok és végül a magánosok bonjait váltják be.

A magyar békeszerződés. Hogy történik a ratifikálás?

BUDAPEST. A nemzetgyűlés a békeszerződés ratifikálását legközelebbi programjába vette. Illetékes helyen ennek módjait a következőket mondják: A békeszerződés törvénybeiktatásánál és ratifikálásánál az 1910. évi első törvény cikk rendelkezését kell szem előtt tartani. E törvény 13. §-a szerint, ugyanis a békekötéshez a nemzetgyűlés előleges hozzájárulása szükséges. A hozzájárulás kieszközlése akként

történik, hogy a kormány a nemzetgyűlés elé törvényjavaslatot terjeszt a békeszerződés becikkelyezése tárgyában. Amint a nemzetgyűlés a javaslatot letárgyalta és elfogadta, a kormányzó a békeszerződés megerősítésére vonatkozó okiratot Párisba letélteti és egyúttal a becikkelyezett törvényt az országos törvénygyűlésben kihirdeti. A törvényjavaslatnak és indokolásának tervezete már elkészült.

A polgármester állapítja meg a vendéglői és kávéházi árakat.

A monitorul Oficial Aradra érkezett legutóbbi száma a közelméleti miniszterium rendeletét közli, amely szerint Aradon a polgármesternek a megyében pedig a prefektusnak rendeletileg kell megállapítani a vendéglői és kávéházi árakat és rendeletet jóváhagyás végett fel kell terjesztetni a közelméleti miniszterhez. A hivatalos lapban közölt rendelet szerint a megállapított árak nem léphetik túl a bucarestii árakat. A hivatalos lap egy tabellát is közöl a bucarestii árakról. A fontosabb ételek árát itt közöljük: akármilyen hal első osztályú vendéglőben 7 lei, másodosztályban 5 lei, harmadosztályban 3,50 lei; marhahús minimálisan 200

gramm első osztályú vendéglőben 5 lei, másodosztályban 3,75 lei, harmadosztályban 2,75 lei; marha sült első osztályú vendéglőben 7 lei, másodosztályban 6 lei, harmadosztályban 5 lei; sertés comb első osztályú vendéglőben 8 lei, másodosztályban 6,50 lei, harmadosztályban 4,50 lei; kapuciner első osztályú kávéházban 1,75 lei, másodosztályban 1,50 lei, harmadosztályban 1,25 lei; egy pohár tej 1,50 lei, tea minden nélkül első osztályú kávéházban 1 lei, másodosztályban 75 bani, harmadosztályban 50 bani, fekete kávé első osztályú kávéházban 1,50 lei, másodosztályban 1,25 lei, harmadosztályban 1 lei.

Van trafik, de drága.

Az évekig tartó nagy dohánymizériának meg volt az az állandó érdekessége, hogy abban az időben, amikor a trafikokban a legkevesebb volt a dohány, az ajtók előtt a legnagyobb volt a dohányozni akarók sóvárgó tömege. Most néhány nap óta az aradi trafikokban feltűnően kis forgalom van és talán névetségesnek látszik, ha ennek okát arra vezetjük vissza, hogy a trafikok egy hét óta valósággal el vannak

árasztva dohányval, de olyan gyenge, rosszminőségű dohánynyal, hogy a közönség a horribilis áru trafikbeli dohány és szivar helyett inkább csempészett dohányval elégíti ki szükségletét. Most, amikor hatványozottan fontos lenne, hogy a kincstár a dohányárak megállapításával jó példával járjon elől, nagyon furcsa, hogy egy kis csomag cigarettadohányért, ami azelőtt 14 fillér volt, ma 3,50 leit, egy cigarilloszivarért, ami háboru előtt 5 fillérbe került, 75 banit és a régi 16 filléres trabukószivarért most 2,50 leit is elkérnek.

lérbe került, 75 banit és a régi 16 filléres trabukószivarért most 2,50 leit is elkérnek.

Elégedetlenek a gaj gazdák

A gaj gazdák a városi földek elosztása miatt elégedetlenek. Egyes gazdák kifogásolják a felosztási tervet, amely nekik nagyon messze fekvő parcellákat biztosít. A földek felosztását végző bizottság figyelembe véve a kifogásokat, helyszíni szemlét tartott és tárgyalásokat kezdett az elégedetlenkedőkkel. Beszélünk egy aradi gazdalkodóval, aki ki jelezte, hogy a városi földek felosztását későn kezdték meg és így valószínű, hogy a gazdák a felosztandó városi földeken az őszi szántást meg sem kezdhetik.

Sok millió pénzhamisítás.

A zágrábi rendőrség jól szervezett pénzhamisító-bandát lelejtett le a napokban. A társaság nagyarányokban és nagyüzemi felszereléssel gyártotta a hamispenzt, főleg a magyar, osztrák és román lebélyegzésű bankjegyeket. A letartóztatáshoz az első nyomot egy Chujról (Kolozsvárról) Zágrábba került Morvai Gyula nevezetű fiatalember szolgáltatta. Morvai hosszabb idő óta nagy összegekben kártvázott a kávéházakban, s emellett utipasszióknak élt, állandóan házmőket tartott s elegáns lakást bérelt a zágrábi villa negyedben, úgy, hogy pazarul költözközött életmódjával végül a rendőrségnek is feltűnt. Egy ízben azután a detektívek kérdésre vonták, hogy mivel foglalkozik és miután elfogadható választ nem tudott adni, a rendőrség házkutatást rendelt el nála. Morvai lakásán egy falba vajt titkos kamrában meglepő dolgokra akadt a rendőrség: rengeteg gépre, motorra, fotografus-felszerelésre, nagy mennyiségű papírra, festékre és klischére és mintegy tízmillió értékű kész lebélyegzésű papírpénzre. A házkutatás után Morvai megtörtén adta elő, hogy a pénz legnagyobb részét Ausztriában hozták forgalomba, de Erdélybe és Magyarországra is sok hamisított pénzt juttattak el. A rendőrség Morvait és két bűntársát letartóztatta, míg a társaság többi tagjainak kinyomozása még folyamatban van.

Művészet.

* Figyelmeztetjük a közönséget, hogy a Szászorszép operett csütörtöki, továbbá a Paraszthecület és Bajazzók operák pénteki előadása délután hat órákor kezdődik, mert este román színtársulat vendégszerepel a színházban. Az előadások idejének megválogatása nincs befolyással azok nivójára s úgy a nagyszerű operettet, mint a két népszerű operát a legkifogástalanabb előadásban mutatja be a színtársulat. Szombaton a közkedvelt Hejehuja báró operett már rendes fél 8 óras kezdettel kerül színre.

* Román színtársulat Aradon. A városi színházban négy napig játszó román prózái társulat műsora a következő: Október 20-án Együgyű, bohózat 5 részben Ludwig Fuldától; 21-én A heidelbergi diákelet, bohózat 5 részben M. Förstertől; 22-én a Portás című 3 felvonásos vígjáték, és 23-án Drégely Gábor négy felvonásos vígjátéka, a Frakk. Az előadások este fél 9 órákor kezdődnek.

* Elhunyt színész. Budapest. Mészáros Lajos, a Nemzeti Színház kiváló művésze tegnapelőtt 42 éves korában hirtelen elhunyt. Elhunytával a magyar színészetet érzékeny veszteség éri.

* Színházi botrány egy bolsevista-ellenes darab miatt. Krisztian. A központi színház egyik legutóbbi előadásán a jászi botrány történt. A színház Mirna Arthina menekült orosz írónő Umsturz című darabját tűzte műsorra. A darab cselekménye részleteket tartalmaz a bolsevisták viselt dolgairól is és tendenciája erősen a tanácskormány ellen irányul. A második felvonás után a karzat előre megdolgozott közönsége fütyülni és piszkálni kezdett, úgy, hogy az előadást azonnal félbe kellett szakítani.

* Premier a Modern Kabaréban. Csütörtökön tartja a Modern Kabaré a Rózsika című egyfelvonásos megkapóan érdekfeszítő irodalmi értékű dráma premierjét. A darab meséje szívesen szívesen mutatja be, hogy egy raffiniált páros, hogyan fogja meg a lakásában lakó betörőt. A szerepeket a Modern Kabaré legkiválóbb erői kreálják. A csütörtöki műsoron fellep továbbá a társulat valamennyi tagja. Rólunk említiük még, hogy a Modern Kabaré helyisége kellemesen fűtve van.

* Fedák Sári nemcsak játszik. Décs. Az Apolló Theatertben Fedák Sári nagy siker mellett 25-ször játszotta a Mágus Miska, fő női szerepet. Szerződése meg ötven előadásra köti az operett-színházhoz. Utánna a Deutsches Volkstheater keresékre küldte a Madama Sanson (Székelyné asszony) főszerepét nemetűlt.

* KOMMUNIZMUS MIATT MÜNCHENBŐL KÜLTÖTT KÖLTŐ. Reinert-Rilke Mariát, az újabb német irodalom egyik legismertebb költőjét, a németországi kommunista mozgalom miatt kültették Münchenből.

* Flers új tarse. Páris. Robert de Flers, a híres francia vígjátékíró, aki hosszú időn át Caimet-vel együtt dolgozott és akinek színdarabjait számos nagy sikerrel játszották, tarset kezdett írni. A tarse Francis de Croisset lett és első darabjának, amelynek a Visszatérők a című, október 15-án került bemutatásra a párizsi Athénia színházban.

* A mozgóképszínházak műsora. Október 21-én az Apollóban: Chifonette. Az Urániában: Agyagház. Társadalmi dráma. A New-York rejtelmek. Rejtélyes történet, melynek végén a közönséget, melynek kíváncsi

Beváltják az ezer leies germán bankjegyeket.

(November 6-ig tart a beváltás.)

Az Aradi Közlöny megírta, hogy a pénzügyi kormány legközelebb megkezdje az úgynevezett germán leies bevonását. Az erre vonatkozó rendelet már meg is érkezett Aradra és egyelőre csupán az ezer leies germán-bankjegyek bevonásáról intézkedik. Ma dr. Crisan Aurél prefectus a rendelet értelmében a következő hirdetményt adta ki: Érttesitem Arad vármegye lakosságát, hogy Románia egész területén levő lebeglyezett egyezer leies bankjegyek, amelyek a Banca Generala Romana által lettek kibocsátva, egyenlő értékkel lesznek beváltva a mai nappal kezdve 1920. november 6-ig bezárólag, amely időtől kezdve nem érvényesek többé. A hirdetmény közzétételének napjától senki sem köteles

sága a szenzációs bűnügyi képek iránt a végsőkig fokozódott. Az Apolló és Uránia pénztárát már most keresi fel a közönség előjegyzésekkel, de ezeket a pénztárak nem fogadják el, mert a múlt tapasztalatai azt mutatják, hogy az előjegyzések a későbbben jövők rovására történnek és sérelmekre adnak okot. A Nem-York rejtelmek összefoglaló cím alatt bemutatásra kerülő bűnügyi filmet a „Meggemmisítő kéz” című izgalmas filmregény vezeti be, amelynek szerzője Pierre Decouercelle, a világhírű író. A történet New-Yorkban, a felhőkarcolók hazájában játszódik le rendkívül izgalmas és raffináltan megkonstruált cselekményt hoz előnk.

* Társadalmi dráma az Urániában. Két nap óta tartja műsorán az Uránia színház a Pathé-filmgyár „Agyagház” című drámáját, amely egy gazdag gyáros-család anyagi összeomlását tárja előnk. Hosszu évek fáradságos munkája, mint egy agyagból készült ház omlik össze és a gyáros gyermekei szegény sorsra jutnak. A kiváló francia művészek megjátszásában ez a történet szint és melegséget kap. A nivós filmet még csütörtökön és pénteken adja le az Uránia-színház.

* Szentimentális dráma az Apollóban. A Pathé kiváló slágere, a Chifonette című szenzációs dráma nagy érdeklődés mellett kerül két nap óta bemutatásra az Apollóban. Chifonettnek, a szép kis virágáruslánynak szédtől karrierjét mutatja be a kiváló film. Napierkowska főszerep, a párizsi nagy opera tagja játsza, főszerepet kiváló francia művészekkel. A megrendezés elsőrangú. Még csütörtökön és pénteken játsza az Apolló-színház Chifonette filmjét.

Tolvajbánda Ujszentannán.

Ujszentanna községben és környékén hónapok óta garázdálkodott egy tolvajbánda, amely állandóan lovat, tehenet, kocsit, mindenféle gazdasági felszerelést lopott a gazdáktól és amelyet eddig nem tudtak kézrekeríteni. Az ujszentannaiak feljelentést tettek az aradi államrendőrségen az ismeretlen tettesek ellen. A bűnügyi osztály Rasztig detektívet bízta meg a tolvajbánda kézrekerítésével. Raszstignak sikerült is lefoglalnia a körülbelül 20 tagú tolvajbándát. Valamennyien a szomszédos Komlós község lakói és ottan intézték kirándulásukat. A

ilyen bankjegyeket elfogadni. A Banca Generala Romana által kibocsátott ezer leies bankjegyek tulajdonosai kötelesek jelentkezni a beváltás végett a Banca Nationala Romana legközelebbi székhelyén. Dr. Crisan Aurél, Aradvármegye prefectusa. — E rendelettel kapcsolatban a városi prefectura közli, hogy a Banca Generala Romana által kibocsátott ezer leies bankjegyek tulajdonosai az állami adóhivataloknál is beválthatják pénzüket. A beváltás előtt azonban kötelesek igazolni, hogy 1920. október 1-ig lefizették összes állami és községi adójukat. Érttesülésünk szerint a többi germán-bankjegyeket successzív fogja beváltani a Banca Nationala.

leleplezett tolvajok bevallották bűnüket. Letartóztatták őket, az egyik tettes kivételével, akinek sikerült megszöknie.

Fizetésemelést kérnek a pincérek.

Az aradi éttermi és kávéházi alkalmazottak kollektívszerződése november 1-én jár le. A vendéglősök és kávéosok ipartársulata és az alkalmazottak megbízottai tárgyaltak új szerződés megkötése céljából. A pincérek 100 percentes fizetésemelést, a vendéglőkben a jutaléknak 6-ról 10 százalékra; a kávéházban a jutaléknak 10-ről 15 százalékra való fel-emelését kérték. Az ipartársulat megbízottai kijelentették, hogy nem tartják indokoltnak a férge-melést, mert az alkalmazottak megélhetése olcsóbb és nem akarják a vendéglői és kávéházi árakat a közönség rovására emelni. Ezzel a tárgyalások eredmény nélkül megszakadtak.

Az adótárgyalások.

A pénzügyi palota második emeletén működő hadinyereség-, jövedelem- és vagyonadó fellebbezéseket tárgyaló bizottság tárgyalásai során a K betűig jutott el. A következő napok tárgyalásainak sorrendje a következő: Október 21-én: Kleits Testvérek, Klein József, Klein Miksa, Klein Miksa Angyal-utca, Klein Mór, Klein B. Vilmos. — 22-én: özv. Knapp Károlyné, — Kneffel Béla, Kneffel Lajos, Kobilyok István, Koczka Mihály, Kohn Ármán, Karácsonyi Márton; 23-án: Kohn József, Kohn Mór, özv. Kohn Mór, Kohn S. N., Kohn Vilmos, Kohn Sámuel, Konya Jenőné, König János; 25-én: Hann Alajos, Iványi Menyhért, gróf Königsegg-Fidél, dr. Köpf János, ifj. Kopetkó Károly, Koch Mór, Koch Sándor, Kohányi Róbert, Kollát Julia, Kolozsy Károly, Kolumbán Pál, Komlósi József, dr. Korányi Bar-

na, Korosi Jakab; október 28-án: Koritny Gizella, Koromzay Frigyes; Korniss Zsigmond, Korniss Márton, Kalmár Nándor. Kádár Józsefné; 29-én: Kormos Zsigmondné, Kozmínszky Károly, özv. Kosnitz Pálné, Kovács Artúr, Kovács Béla, özv. Kövér Béláné, Kövér Márton, Kövesdy Lajos; 30-án: özv. Kovordányi Jánosné, dr. Králitz Lajos, dr. Králitz Gyula, Krausz Mihály, Krausz Mór, Krausz Károly, Krauszmann Sománé, Kremmer József.

Váloper az aprópénz miatt.

Érdekes válokeresetet vont vissza a napokban egyik közismert köztisztviselő felesége, aki egy nagy bérház tulajdonosnője. A válokereset előzményei a következők: A férj, aki hivatalnok, néha kedvet kapott arra, hogy a rögzös hivatalnoki pálya szenvedéseit elfeledje. Csendes esteiken egy kedves intim kis polgári vendéglőben rendeli a Leánykát és ilyenkor nem a hivatalnok alázatával, hanem a házigazda gögös önteltségével emeli ajkához a poharat. A csendes mulatozásnak rendszeren hangos folytatása szokott lenni. Ilyenkor ugyanis a háziur önteltsége a legmagasabb fokot éri el s ennek folyománjaként a csendes hivatalnok, mint gögös tőkés dalol borongós magyar dalokat felesége házának erkélyéről a csendes és türelmes éjszakába. A napokban ugyanilyen mulatási kedv vett erőt a máskülönbben igen csendes férjen. Sajnálattal vette azonban észre, hogy csupán ötszáz leiese van. Elővette tehát minden rábeszélő képességét és feleségénél próbált aprópénzre szert tenni. Legfontosabb argumentuma volt, hogy a vendéglősnek nincs aprópénze, tehát ki van annak téve a mulate ember, hogy addig nem tud az asztaltól felkelni, amíg az egész ötszáz leit meg nem itta. A feleség azonban mereven elzárkózott minden pénzügyi tranzakció elől és figyelmébe ajánlotta férjének az erkélyt, mint amely bor nélkül is alkalmas hely, hogy szívének minden túlradó keservét kiönthesse. Szó szót követett, amely vége egy becsapott ajtó döngése és a távozó férj lépteinek kopogása volt. Elmult egy nap, elmult a második, elmult a harmadik, a férj még mindig nem került elő. A nyolcadik napon megbízott egy nevesebb ügyvédet, hogy férje ellen hűtlen elhagyás címén indítsa meg a válopert. A férj azonban mintha megéreztette volna, hogy ellene valami készül, a nyolcadik napon előkerült. A hitves boldogan borult az elvesztettnek hitt nyakába és állítólag még aznap nagyobb összeget vett fel a házra — aprópénzben.

H I R E K.

Kiss József legújabb verse.

A legnagyobb élő magyar költő, az agg Kiss József régóta nem szólaltatta meg búbájosan zengő lantját. A magyar költő-király most gyönyörű verset írt, amelyet *Az Est* egyik legutóbbi számában közöl. A mélységes gondolatokban bővelkedő rövid költeményt itt közöljük:

*A titkos zárok lepattannak lágyan,
Minden új nap új titkot megold,
S a természet távlatlanságban
Még szebb mint mikor táv-
lozva volt.*

*Uram teremtem! Napjaim számát
Nyujtsd hosszúra s hogy még itt
légyek*

*Mikor minden titkukat kitarják
Az ég, a leg, a tengerek.*

— **TAKÉ JONESCU BECSÜLET-RENDJE.** Páris. Take Jonescu román külügyminisztert a köztársaság elnöke a becsületrend nagykeresztjével tüntette ki.

— **Elfoglalták a Kremit.** BERLIN. Megerősítik a moszkvai felkelésről és Kreml elfoglalásáról szóló hírt.

— **WINDISCHGRÄTZ HERCEG MEGSEMMISÍTETTE EMLÉKIRATAIT.** Bécs. Közismert, hogy Windischgrätz Lajos herceg nemrég megírta emlékiratait, melyek német nyelven is megjelentek. Már készen állott a kiadás, mikor a herceg kijelentette, hogy emlékirataiba tévedésből valótlanosságok csuszta s ezért nem teszi közzé. A német kiadó cég kijelentette, hogy 100.000 példány és az egész francia kiadás készen áll már. Windischgrätz herceg erre másfél millió koronát fizetett azért, hogy emlékiratainak kinyomatott példányait semmisítsék meg.

— **ZEPPELIN ÖTSZÁZ UTASSAL.** 1921 évtől kezdődőleg az Amerikai Egyesült Államok és Európa között állítólag 500 utast befogadó Zeppelinek fognak közlekedni. A Zeppelin-társaság és a newyorki érdekeltségek között a tárgyalások már kedvező befejezést nyertek.

— **NÉGY ÉVI BÖRTÖN A SZABADSZERELM DICSŐÍTÉSÉÉRT.** Budapest. Hoffmann Árpád hangverseny-énekes a diktatura alatt Doha községben a kommunizmust és a szabadszerelmet dicsőítő beszédet mondott. A budapesti törvényszék emiatt a hangversenyénekest négy évi börtönrre ítélte.

— **A SZINÉSZEK ÉS UJSÁGÍRÓK VASÁRNAPI FOTBALMÉRKÖZÉSE** valósággal szenzáció erejével hat Arad sportkedvelő közönségének körében. Aradon még nem volt hasonló mérkőzés s így érthető az az általános érdeklődés, amely eziránt városszerte megnyilvánul. Az érdekes fotbalmérkőzés vasárnap délután fél 4 órakor kezdődik.

— **HÁZASSÁGOK.** Rómóy Went László f. hó 18-án házasságot kötött Heller Józseffel. — Gross Eszike és Grósz Miklós házasságot kötöttek. (Mindkét külön értesítés helyett.)

— **EGY VERONESE-KÉP.** Róma. Velencei jelentés szerint a doge-palota dísztermében a belga követ jelenlétében ünnepélyesen átadták Velence város tanácsának azt a Veronese-képet, amelyet annak idején a doge-palotából I. Napoleon elvitetett Belgiumba.

— **MEGKEZDŐDIK A LISZTKI-OSZTÁS.** A város buzájának első részlete ma megérkezett és a Neuman-gyár átvette őrlés végett. A lisztet még e hét folyamán a gyár átadja a közlemezési hivatalnak, amely azonnal megkezdí annak szétosztását.

Aradi színésznő öngyilkossága Szegeden.

SZEGED. Egy gyönyörű színésznő, *Ajtai Lajosné*, született *Barth Lujza* öngyilkossága foglalkoztatja a szegedieket. A fiatal színésznő aradi származású leány, évekket ezelőtt az aradi színház kórusában működött és itt ismerkedett meg *Ajtai Lajos* ügyvelével, aki nemsokára feleségül vette. Ajtaiék Aradról Szegedre szerződtek. A háború kitörésekor a férj a harctérre vonult, ahol orosz fogságba került. Ajtai még ma is fogságban van. Felesége megismerkedett egy gazdag szegedi fiatalemberrel, a kinek barátnője lett. Ajtainé, a kit bizonytalan jövője állandóan aggasztott, már a tavasszal is öngyilkos kísérletet követett el. Tegnapelőtt a szegedi színtársu-

lat primadonnájával, *Kisházy Sárival* és egy férfi ismerősével a kávéházba ment, ahol hajnalig mulatott. Ajtainé a borfiut elküldötte barátja lakására egy névjegygyel, amelyen az állott, hogy barátja kötelezi magát, hogy ezer koronáért sirjánál háromszor eljátszatja a kaszinó-valcert. A névjegy másik oldalán néhány sorban bocsánatot kért barátjától, a ki a borfiuval azt üzenté vissza a színésznőnek, hogy már elutazott Szegedről. Ajtainét ez a válasz annyira elkésérítette, hogy sokáig zokogott, majd egy önfelédli pillanatában *revolverrel fejbeltette magát és azonnal meghalt.* A szépséges fiatal színésznőt tegnap temették el nagy részvét mellett.

A munkasvezérek okai a sztrájkoknak.

(A munkaügyi miniszter megtekintette a gyárakat és nyilatkozott Erdély munkásságáról.)

Trancu Jassi munkaügyi miniszter körutat tesz Erdélyben. Elsősorban az ipari városokat tekint meg, mint ahol legközvetlenebb alkalma van a munkássággal érintkezni. A sajtó képviselőit a miniszter ur fogadta, ahol a következőket mondotta:

— Mint a kormány tagja kötelességemnek tartottam, hogy körutat tegyek Erdélyben és megtekintsem az ipari városokat. Az ipari városok között jelentős helyet foglal el Arad. Maga a város rendkívül kedvező benyomást gyakorolt reám. A polgárság igen kulturált és a város nagyszerűsége mellett őszinte csodálatot váltott ki belőlem a Kultur-palota. Az aradi publikum igen nagyfokú kulturáltsága mellett sajnos a román kultúrával igen keveset, vagy semmit sem törődik. Nagyon sok román könyv van és alig örvend valami kelendőségnek. Igaz ugyan, hogy a jóindulat sokat pótol és ezzel mindenütt találkozom. Hogy csak egy példát említek, éppen a munkásbiztosító pénztár igazgatója, aki magyar ember, román üdvözlő beszédet olvasott fel igen jó kiejtéssel. Nálam, nem úgy mint azelőtt, a szinpatia és nemzetiség határoz, hanem a rátermettség. A munkásokkal való érintkezésem alkalmával tapasztalom, hogy nagy különbség van a mai demokratikus és a régi oligarchikus vezetés között. Ennek oka részben a háború okozta változás, és az új rezsim. A kormány feladata, hogy szoros kapcsolatot létesítsen az egyes ipartelepek között. Így például a Marta-gyár külföldről szerez be olyan cikket, amelyet Resicáról is meg lehet kapni. Ha pedig Erdély nem tudja ellátni, a kormány kötelessége ezekkel ellátni. Az általam előterjesztett törvényjavaslat alkalmas arra, hogy a munkás és munkaadó közötti különbségeket elsimítsa. Megbizottaim a Marta- és

Weitzer-gyárnál is itt voltak, mivel a békéltetés nem volt lehetséges, döntőbíróság elé került az ügy. Érdekes, hogy ehhez a törvényhez a munkásoknak több bizalmuk van, mint a munkaadóknak. A sztrájkoknak ma már nem gazdasági, hanem politikai okai vannak. Ha a sztrák gazdasági okból tört ki, akkor orvosolható, de a munkások, ha türelmesek is, a vezetők annál türelmetlenebbek. Így például Brádon egy munkás tíz lelt kell, hogy fizessen. A vezetőket majd elszámolásra fogjuk felhívni, mert sehol könyvtárak, vagy munkásjóléti intézmények ezekből nem létesültek. Az tagadhatatlan, hogy a munkásságnak vannak fájdalmas sebei, de hangsúlyozom, hogy azok a régi rezsimnek bünei. Ha ma sztrák tör ki, akkor a vezetők türelmetlenségére lehet csak visszavezetni. Mert ahogy a bucaresti vezetők a követeléseiket beállítják, azokat egy öntudatos kormány sem teljesítheti. A sajtó után a Háztulajdonosok küldöttségét és a Kereskedelmi alkalmazottak delegátusait fogadta a miniszter, aki holnap reggel kilenc órakor megy el Aradról.

Táviratok.

Az antant Jugoszlávia ellen. PÁRIS. A nagykövetek tanácsa elhatározta, hogy Jugoszláviát a legkomolyabban kényszeríteni fogja a karintiai népszavazási zóna kiűritésére.

Halálos autó-szerencsétlenség. BUCURESTI. A kiselewi uton nagy autó-szerencsétlenség történt. Popovic Virgil főhadnagy a baleset következtében meghalt.

Hat év helyett — öt év. BUCURESTI. Az orvosi fakultáson a tanulmányi időt hat évről, öt évre szállították le.

Egységes kenyér. BUCURESTI. Az általános kenyérszükség leten segitendő a minisztertanács elhatározta november 1-én egyetlen kenyérfajta sütésének megengedését.

Válás és házasság.

Sokan ismerik Aradon *Palágyi Lajost*, a szegedi színház igazgatóját. Leszkay idejében drámai hőse volt az aradi színháznak, itt ismerkedett meg *Menszáros Margit* drámai szendével, akit később feleségül vett. Aradról *Palágyi Miskolcra* került, ahol szinigazgató lett. Körülbelül egy évvel ezelőtt *Palágyi elvált* a feleségétől, aki Budán papirkereskedést nyitott. Most érdekes hírt hallottunk *Palágyi*król. *Palágyi Lajos* Szegeden eljegyezte *Greguss Margit* drámai szendét, akivel egy hét múlva meg is tartja az esküvőjét. *Menszáros Margit* nem maradt adós volt férjének, mert *szinte* fölveszi újból himen rózsáncait. A volt miskolci direktorné értesülésünk szerint legközelebb férjhez megy *Faragó Sándor* színészhez, aki *Palágyi*ék miskolci direktorsága alatt színházi titkár volt.

Apró hirdetések

Alkalmazás.

CIGARETTA TÖLTÉST vállalk. Cim a kiadóban. 1900

HÁZMESTERNEK vizvezeték-szerelő, vagy ehhez értő vasmunkás, jövedelmező bérházban alkalmazást nyer. Cim: Walinger hirdetőjebea Lázár-utca. 9935

KONTZ ALBERT családok legutóbb alvinci szolgabíró, megfelelő állást keres. Szíves ajánlatok Magyarigen (Alsó-fehérmegye) címre kéretnek. 4320

OKLEVELES TANITÓ német nyelvtudással és kezdőket zongorában való oktatással 3 gyermekhez pusztára keresetk. Buchwald Ödön Armag-pusztai posta Temesrékás. 4322

KIPUTÓ FIU, 16 fizetéssel nyomdánkban alkalmazást nyer.

Vétel és eladás.

TRÉK KÉSZÍTŐ alig használt és egy régi kabát eladó. Strada Baritu (Rákóczi-u.) 29. Wolmuthnál. 4344

FÜRESZGÉP 5 lóerős üzemi típusú motorral, indítók, vezetékekkel, egy tizedes mérleg és egy új kéziköcsi eladó. Purgly Lajosné-utca 120. alatt. 4344

OLCSÓ zongora, telt új világos hálószoba, romantizált öntöttvas fürdőkád, kerékpár, gyermekkosci eladó. Strada Russu (Aulich-utca) 10. 4341

SOBERLI alig használt teli kabát nagyleányoknak, cipők eladók. Strada Kálvária-utca 6. földszint jobbra. 9935

AMERIKAI ÍROASZTAL eladó. Cim a kiadóban. 4336

ANTIK PORCELLÁN: butort, szőnyeg, festményeket, ékszert vesz Salon Artistique. Bulevardul Regina Maria (Andrássy-tér) 21. 10351

KÖNYVTÁRAKAT, hangjegyeket, könyveket és egyéb gyűjteményeket vesz. Kerpel könyvkereskedés. 924

ZSIR, kicsinyben és nagyban kapható Kalmár Endréné Árpád-téri sarok üzlet. 4248

GYEREKKOSCI alig használt eladó. Strada Cornél Popescu (Edelspacher-utca) 22. 4310

SZEGEDI paprika, enyv, heresó, kávé, szalmiák érkezett Samuil Guttmann céhez. 10318

HASZNALT ÓLOM megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóban.

Ingatlan.

BETHLEN-utca 22. számú adómentes hat lakásból álló villanyvilágítással berendezett ház jutányos áron eladó. Bővebbet ugyanott. 4337

ILLES-UTCA 56a) számú ház eladó. 4342

MAGANHÁZ elfoglalható urfalkással, belvárosban olcsón eladó. Érdeklődni Szalai ügyvédnél. Bul. Regele Ferdinánd 18. 4329

Üzletek.

ELELMISZER üzletemet eladnám olyan egyének ki egy szobás lakáshoz juttatna. Cim a kiadóban. 4339

Különféle.

APRÓHIRDETÉSEKET az Aradi Közlöny részéről felvevő Walinger István hirdetésfelvételi irodája Lázár Vilmos-utca, Klein I. hirdetés- és hirdalrodája Strada Romanului (Zrínyi-u.) és Mandi, Bulevardul Regele Ferdinánd 4. (Boros Béni-tér) 15. szám alatti papírzárolt

A budapesti magán színházak amerikai kézben

BUDAPEST. A magyar főváros színházi világának nagy szenzációja van. Egy amerikai dollár-király, Bem Blumenthal megvásárolta Faludiéktól a Vigszínházat. Hogy mennyi dollárt adott a Lipót-körúti színházért, arról nem szól a fáma, de ismerve Faludiékat, biztosra vehető, hogy az üzleten nyertek. A színház tagjai körében nagy feltűnést keltett, a színház eladása és a társulat legtöbb tagja kijelentette, hogy nem marad meg az új tulajdonos alatt. A kedélyek azonban lecsillapodtak, amikor köz tudomásra jutott, hogy a színház művezető igazgatója Jób Daniel lett, akiben a szí-

nészek garanciát láttak. Az amerikai dollár-király ugylátszik az összes budapesti magán színházakat a kezébe akarja kaparintani. Most tárgyalásokat kezdett az Unió színházi trösztel a Király-színház, a Magyar-színház, a Belvárosi-színház és az Andrássy-úti színház megvásárlása ügyében. A négy színház vételára fejében mister Blumenthal 100,000 dollárt kínál, ami a budapesti dollár-árfolyam szerint 36 millió magyar koronának felel meg. Blumenthal Bécsben is színházat akar vásárolni, még pedig a Burg-Theatert. Ebben az ügyben most Bécsbe utazott.

Kommunista orvosok és tanárok.

BUDAPEST. Az ügyészség vádindítványt küldött át a büntető törvényszékhez dr. Kallós Artur, dr. Szabó Irma orvosok, Fabula Frigyes kórházvezető és Birmann István volt népbiztos-helyettes ellen magánlaksértés és zsarolás címén a Császár-fürdő szocializálása és a fürdő bérliinek kilakoltatása miatt. Fabula és Birmann ellen egyéb kommunista bűncselekmények címén külön eljárás is folyik. Egy másik vádirat izgatás büntetével vádolja dr. Sarkány Erzsébet 31 éves polgári iskolai tanárnőt, aki tanulóit előtt a diktatura mellett agitáló beszédet mondott. Dr. Bettelheim Frigyes orvost, Révai József, Riegler Ernő és dr. Latzkó Géza tanárokat pedig izgatás büntette címén vádolja az ügyészség, mert valamennyien a kommunizmus mellett mondtak izgatató beszédek.

A filmdiva ékszerei.

BERLIN. E hó 3-án Pola Negrinek, a híres filmdivának szállóbeli lakásáról egymillió márká értékű ékszereket és szőrmét lopnak el. A rendőrség megállapította, hogy a lopást csak a helyi viszonyokkal ismerős egyén követhette el. A gyanú Neureuter háziszolgájára irányult, akinek egyszer már volt dolga a rendőrséggel, de akkor nem tudtak semmit sem rábizonyítani. Neureuter különben állandó látogatója a turinak és vesztéséig nem állnak arányban jövedelmével. A rendőrség kinyomozta, hogy Wahner fivérekkel főzte ki a tervet, hogy Pola Negrit meglopják. Amikor a filmdiva este a Metropol-színházba ment, értesítette társait és álkulccsal bejutottak Pola Negri szobájába. A Wab-

ner fivérek összeszedték az ékszereket és drága szőrméket, de mielőtt elillantak volna, tetten érték őket. A drágaságok megkeverték.

A négerok kivándorolnak Amerikából.

ROMA. Az utóbbi időben az amerikai négerok között élénk agitáció folyik, amelynek az a célja, hogy a négeroket megnyerje az Afrikába való visszatelepülés eszméjének, hogy az afrikai kontinensen Monroe elvét megvalósítsák. Az Afrika az afrikaiaké! jelszómindigzakra hallatszik. Az Amerikában élő öt millió néger elégedetlen az amerikai fehérek közötti helyzetük miatt. A legutóbbi kongresszuson Brocks néger pap felszólította a négeroket, hogy térjenek vissza az őshazába, amit a jelenlevők óriási lelkesedéssel helyeseltek.

Elégett a legnagyobb német gőzös.

HAMBURG. A Bloem és Voss féle nagy hajógyárban tűz ütött ki és a lángok martaléka lett az épülőfélben levő Bismarck hajó, a német kereskedelmi flotta legnagyobb gőzőse, amelyet a békeszerződés értelmében Németországnak ki kellett volna szolgáltatnia. A hajó egész belső része kiégett. Alapos a feltevés, hogy felgyújtották az épülőfélben levő hajót, nehogy a német kereskedelmi tengerészek ez a büszkesége az antant kezére kerüljön.

A mai valutapiac.

A valutapiacra a forgalom a tegnapi napnál lanyhább volt, aminek következtében a dollár árfolyama 49-51 leire süllyedt. Más idegen valutában nem volt üzlet.

KAROLY JÓZSEF

Consorz: ALEX FRUGINA

Fogászati műterem. Dr. RADNAI si FRIEDRICH. Foghuzás, fogtömés, aranykoronák, aranyhídak és fogsorok készítése. I. I. Bratiannu (Weitzer-u.) 1.

MEGHÍVÓ.

Az Erdély, Bánát és Magyarországi csatlót részek pénztárcái tisztelettel meghívják, hogy kiküldött által részt vegyenek 1920. október 22-én pénteken, Nagyszebenben, az „Asotiatinea pentru cultura romana si literatura populara roman” termében megtartandó Pénztárcák kongresszusán.

Mivelhogy a napirenden fontos ügyek vannak kitűzve, kérjük a Pénztárcákat, hogy kiküldöttjeiknek teljes felhatalmazást adjanak, hogy a Kongresszuson érvényes határozatokat hozhassanak.

„BANCA AGRARA” societate anonima, Cluj.

Értesítés!

Értesítem a tisztelt közönséget, hogy gombáthuzásokat ismét elvállalunk.

SCHWARCZ NOVÉREK Rövid-utca 1. (Hajek - ház)

A csatlót területen egyik a legnagyobb KÖNYVNYOMDA, SÜRGÖSEN ELADÓ! Van 3 modern dupla 10-es gyorsajtó, 3 villanymotor, papírvágógép, dekhivógép, stb. Ezenkívül magyar, román és német betűanyag annyi, hogy egyszerre 3-45 féle (bármilyen nyelvű) napilapok, nagy annak megfelelő más nyomtatványokat ki lehet nyomni. Kéda berendezés: héber és görög írás. Az összes betű (ólm) anyag több, mint 12,000 kg, amelyből 10-12 kisebb nyomdát fel lehet szerelni. Az ára 750,000 Lei! Elvileg postát ad. BITTÓ MIKLÓS Ujarad (Posta-épület) Távirat, vagy telefon cím: BITTÓ. 4338

Grünwald si Moskovitz

cukor, cukorka, gyümölcs, le, gyarmatárak, és mindenbergi nagykereskedés. 994

Iuon Köö

hézmi és divaszövet árúháza

Boros Béni-tér 16. (Wanicek ház)

Ajánlja csupa felszerelt rakartt kámfés rőfőszára olkokban, nagyban és kisban. 10021

Fratii Steiner

bőrkereskedés

Arad, Asztalos Sándor-u. 2-3.

Fióküzlet Ujaradon. 9961

Mindenemű bőrárak és cipészkezelések legelőcsőbb berendezési forrása. Szolid ár.

REKI,

Informált és nyereszességgel a waggontelepekben legelőcsőbb 4194. legelőcsőbb napi. Áron kapható. 43

Erdélyi Egyesült Kereskedelmi Részvénytársaságnál, Déván.

Aprított tűzifa

házhöz szállítva olcsó árban kapható az 4270

Aradi Kereskedelmi és Árufor-

galmi Részvénytársaságnál

Bank-palota, Str. Romanului (Zrínyi-utca)

Aradi Ipar- és Népbank helyiségében.

Csunya nők szépek,

szép nők szebbek

lesznek a HAJÓ S-féle

DORÉ-CRÉME

baomalata után 10475

Hajfestő „Melogen”

ellomert legjobb gyarmatáryn fekete és barna színekben. Ára 35 K. Fenti színek kaphatók

Hajós gyógytárban

Aradon, Bulevardul Ferdinánd 2. 22.